

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 3, 2016 [Назад](#) [Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 330.3: 339.9

*Л. Б. Самоїленко,
к. е. н., доцент кафедри фінансів ПВНЗ «Бориспільського інституту муніципального менеджменту
при Міжрегіональній Академії управління персоналом»*

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГІВ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ НА УКРАЇНСЬКУ ІНДУСТРІЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Lesya Samoilenko,
Ph.D., associate professor of Department of Finance «Borispolskuy institution municipal
Management at the Interregional Academy of Personnel Management»*

THE IMPACT OF THE GLOBAL VALUE CHAIN FOR UKRAINIAN IT INDUSTRY

Автором розглянуто роль глобальних ланцюгів доданої вартості в світовій економіці. Виділено причини для входу в глобальні ланцюги для вітчизняних компаній. В статті досліджується вплив глобальних ланцюгів доданої вартості на українську ІТ-індустрію. Розглянуто як позитивні, так і негативні тенденції для ІТ-компаній та галузі в цілому у зв'язку із зростаючою роллю глобальних ланцюгів вартості в світовій економіці. Наведено статистичні дані відносно розвитку ІТ-галузі та її сегменту — ІТ-аутсорсингу. На їх основі проаналізовано перспективність входження вітчизняних ІТ-компаній в глобальні ланцюги доданої вартості. З'ясовано, що драйвером росту ІТ-галузі може бути державна економічна політика для залучення в Україну міжнародних R&D центрів та розвиток продуктивних ІТ-компаній, як таких, що створюють більшу додану вартість в порівнянні з ІТ-аутсорсингом. Відповідно до цього, наведено основні завдання для розвитку ІТ-галузі та її ефективної інтеграції в глобальні ланцюги доданої вартості.

The author considered the role of global value chain in the global economy. It was described reason to enter into global chains for domestic companies. The article examines the impact of the global value chain for Ukrainian IT industry. We consider both positive and negative trends for IT companies and the industry as a whole due to the increasing role of global value chains in the world economy. It was provided statistical data on the development of IT industry and its segment - IT outsourcing. Based on these analyzes the prospects of entering the domestic IT companies in global chains of added value. It was found that the driver of growth of the IT industry may be the government's economic policy in Ukraine to attract international R&D centers and product development IT companies, such as creating more added value compared to IT outsourcing. Accordingly, it was determined the main objectives are to develop the IT sector and its effective integration into the global value chain.

Ключові слова: глобальні ланцюги доданої вартості, індустрія інформаційних технологій, аутсорсинг, фріланс.

Keywords: Global value chain, industry information technology, outsourcing, freelance.

Постановка проблеми. Характерною рисою сучасного бізнесу є висока швидкість змін в зовнішньому середовищі. Наразі ні в одній галузі компанії не можуть сподіватися на довгострокову стабільність. Для того щоб ефективно функціонувати в таких умовах компанії змінюють організаційну структуру таким чином, щоб вона була гнучкою та формалізують бізнес-процеси, особливо ті, які пов'язані з ланцюгом доданої вартості.

На сьогоднішній день глобальні ланцюги доданої вартості стали ключовими елементами в світовій економіці, які наглядно демонструють тенденції глобалізації. Враховуючи те, що глобальні ланцюги мають великий вплив не тільки на окремі компанії, а й на країни в цілому, актуальним стає проаналізувати їх вплив на вітчизняну ІТ-галузь, як ту що частково присутня на глобальному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція глобальних ланцюгів вартості (GVC, global value chain) зародилася ще в 1970-х роках. Одним з перших її почав розвивати Майкл Портер [1]. Пізніше в 2000-х роках вона трансформувалася в концепцію глобальних ланцюгів доданої вартості (GVCs, global value-added chains). Вклад в дослідження глобальних ланцюгів доданої вартості найбільше внесли Гаррі Джереффі [2] та Рафаель Каплинські [3]. Вчені досліджують теоретичні та практичні інструменти для аналізу глобальних ланцюгів доданої вартості та управління ними. В порівнянні з галузевим аналізом підхід з точки зору ланцюгів доданої вартості дозволяє досліджувати аспекти взаємодії між компаніями, їх конкурентоспроможність в межах ланцюга, визначити обмеження для входу в ланцюг та розробити рекомендації в сфері державного управління економікою.

Метою статті є дослідження впливу глобальних ланцюгів доданої вартості на українську індустрію інформаційних технологій.

Завданням дослідження є проаналізувати перспективність входження в глобальні ланцюги доданої вартості вітчизняними підприємствами в ІТ-галузі.

Виклад основного матеріалу. Ланцюг створення доданої вартості включає всі бізнес-процеси, які повинні бути виконані від моменту отримання замовлення від споживача до постачання кінцевого продукту. В основі доданої вартості може бути системна інтеграція, консалтинг, навчання, впровадження тощо. Наразі ми можемо спостерігати, що ланцюг створення доданої вартості функціонує не тільки в межах однієї компанії, а й поєднує десятки й сотні різних компаній в одну формалізовану структуру. Такий ланцюг є глобальним.

Ключовими гравцями в глобальних ланцюгах є скоріше не стільки окремі країни, як ТНК. Такі міжнародні організації, як Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та Світова організація торгівлі (СОТ) аналізують міжнародну торгівлю через призму глобальних ланцюгів доданої вартості, які

лежать в основі міжнародних потоків товарів та послуг. За даними ОЕСР за період з 1995 по 2009рр рівень входження країн в глобальні ланцюги вартості виріс в середньому на 5-10%, а в деяких (Індія, Китай, Південна Корея) — на 10-20% [01]. Наразі ця тенденція продовжується. Приблизно 40% експорту країн-учасниць ОЕСР становить зарубіжна додана вартість [4].

По даним Конференції ООН по торгівлі та розвитку (UNCTAD) в 2013 році повідомлялось, що 80% доданої вартості у світі створюється у виробничих та торгових ланцюгах, які контролюються корпораціями. Від об'єму замовлень, розміщених ТНК, в тій чи іншій країні, залежить швидкість розвитку економіки, об'єми зовнішньої торгівлі та місце в світовому розподілі праці [5]. Тому для країн важливо брати участь в глобальних ланцюгах створення доданої вартості.

В цілому, концепція глобальних ланцюгів доданої вартості ґрунтується на:

1. Об'єднанні різних підприємств з різних країн в скоординовану мережу, де всі стадії, починаючи від проектування, виробництва, маркетингу, дистрибуції до післяпродажного обслуговування, побудовані в рамках ланцюга доданої вартості. Отже, основою глобальних ланцюгів доданої вартості є міжнародні виробничі ланцюги.

2. Спеціалізації корпорацій та країн на процесах і функціях бізнесу, в більшій мірі, ніж на виробництві, певних товарів чи послуг. Все більша доля товарів та послуг у світовій економіці має глобальний характер. Таким чином, зростає конкуренція між країнами за місце і роль в глобальних ланцюгах доданої вартості.

3. Діяльності глобальних корпорацій, як економічних суб'єктів, що створюють, контролюють та координують активність в ланцюзі. Глобальний ланцюг вартості, як правило, об'єднує виробничу мережу, дистрибуцію і центр досліджень та розробок. Без того рівня інформаційних технологій, який є на сьогодні, управління такими масштабними ланцюгами було б неможливим.

Слід зазначити відмінність між ланцюгами, створеними виробниками та посередниками (частіше ритейлерами) [6]. Глобальні ланцюги, що створені виробниками, зазвичай, представлені в наукоємних та капіталоемних галузях, таких як, електронна, автомобільна, фармацевтична та інші. В цих ланцюгах виробник інвестує кошти в НДДКР (R&D), керує процесом дослідження та проектування і контролює ту частину виробництва, де створюється найбільша цінність або інноваційну складову, що вимагає високої кваліфікації від працівників.

На противагу, глобальні ланцюги, які створені посередниками (власниками бренду) характеризуються створенням цінності в площині маркетингу, а виробництво віддається на аутсорсинг. Такі ланцюги притаманні для галузей легкої промисловості.

Розвиток ланцюгів доданої вартості має безпосередній вплив на міжнародний розподіл праці та на торгівлю проміжними товарами і послугами. Справа в тому, що кінцевий продукт може включати в себе декілька доданих вартостей, створених та добавлених в різних країнах, різними компаніями. При цьому послуги теж можуть бути надані різними компаніями в рамках ланцюга доданої вартості.

Зазначимо, що на першому етапі спеціалізації компаній чи країн на певних ланках виробничого процесу в рамках глобального ланцюга доданої вартості дає їм доступ до технологій і можливість у подальшому розвивати власну галузь.

Найбільшого розповсюдження глобальні ланцюги доданої вартості набули в галузях транспортного обладнання, електронної та хімічної промисловості [7]. Цьому сприяла лібералізація зовнішньої торгівлі в країнах, що розвиваються, заключення договорів про вільну торгівлю між країнами та регіонами і розвиток інформаційних та комунікаційних технологій.

Оскільки традиційна статистика недостатньо представляє місце країни в світовій торгівлі (бо окремі компоненти кінцевого продукту створюються в різних країнах і їх вартість може бути порохована двічі), то за допомогою ланцюгів доданої вартості можна оцінити додану вартість в експорті, яка створена в межах країни чи в інших країнах та перерахувати торгівельні баланси.

Степінь участі країни в глобальних ланцюгах доданої вартості ґрунтується і на товарах, які ввозяться в країну для створення кінцевого продукту, і на компонентах чи сировині, які вивозяться з країни. Зрозуміло, що сировина має найменшу додану вартість. Як показує практика, країни, які були включені в глобальні ланцюги доданої вартості, а саме в виробничі ланцюги ТНК, мали прискорення економіки [5]. Отже, вітчизняним підприємствам необхідно активно включатись в глобальні ланцюги доданої вартості.

Найбільша концентрація ланцюгів доданої вартості присутня між регіонами Північної Америки, Європи та Східної Азії. Це обумовлено вартістю транспортування, якістю інфраструктури та регіональних торгових угод. Глобальні ланцюги доданої вартості тісно пов'язані з інвестиційними рішеннями корпорацій. При цьому більшість компаній, які беруть участь в глобальних ланцюгах вартості — це малий та середній бізнес.

Для того щоб вітчизняні компанії могли включитися в ланцюги доданої вартості необхідно провести спрощення торгових процедур (включаючи митні та пограничні процедури) та покращення логістики.

Узагальнюючи, виділимо наступні причини для входу в глобальні ланцюги доданої вартості для українського бізнесу:

1. Доступ до глобальних ринків та розширення збуту.
2. Модернізація технологій та якісні і кількісні зміни в людському капіталі за рахунок освоєння нових компетенцій.
3. Залучення прямих іноземних інвестицій.

Як показує практика країн, які стрімко увійшли в глобальні ланцюги доданої вартості (Південна Корея, Тайвань, Малайзія, Китай) за підтримки держави (створення галузевих та регіональних кластерів, заключення договорів з зонами вільної торгівлі, підтримка наукоємних галузей тощо) локальні компанії мають можливість отримувати вигоди від інтеграції в глобальні ланцюги доданої вартості. Отже, без державної підтримки вітчизняні компанії і надалі будуть слабо інтегрованими в глобальні ланцюги доданої вартості.

Як модель, ланцюг доданої вартості описує послідовні операційні чи функціональні дії і процес руху продукту від постачальника до споживача через стадії, які додають цьому продукту вартість. Кожна ланка ланцюга може бути окремим підприємством. Тобто не завжди присутня вертикальна інтеграція в межах однієї корпорації. Виходячи з даної моделі, частини ланцюга не конкурують між собою, а тісно співпрацюють для досягнення загальної цілі.

В результаті аналізу ланцюга доданої вартості можна виявити ключові процеси де варто підвищити ефективність. Вчені вважають, що деяким галузям, (галузі ІТ (інформаційні технології) в меншій мірі) притаманна модель ланцюга доданої вартості, зображена на рисунку 1 [8].

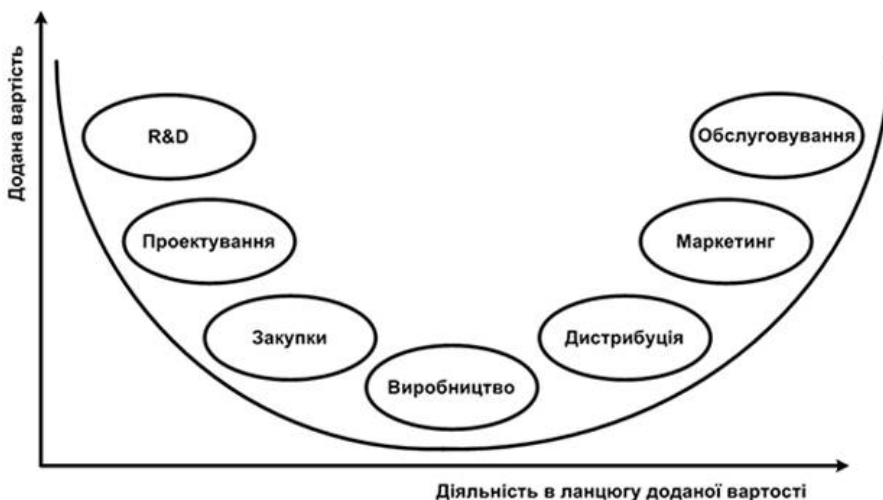

Рис. 1. Модель ланцюга доданої вартості

Отже, ми бачимо, що додана вартість є різною на протязі всього ланцюга. Найбільша додана вартість, к правило, створюється в результаті діяльності в сфері

послуг (R&D, дизайн, маркетинг, стандартизація, логістика, обслуговування). По даним UNCTAD близько 46% від експорту доданої вартості в світі приходить на третинний сектор (сфера послуг). Близько половини прямих іноземних інвестицій в світі, які вкладено в галузь послуг, пов'язана з виробничими ланцюгами ТНК [5]. Треба зазначити, що висока додана вартість може бути створена і при виробництві ключових компонентів, які містять в собі інноваційну складову.

Беручи до уваги те, що глобальні ланцюги доданої вартості уже сформовані і включитися туди буде не легко, державна політика повинна виділити IT-галузь як той кластер економіки, який може брати участь в глобальних ланцюгах доданої вартості уже зараз, за умови державної підтримки. Пріоритет IT-галузі — в достатній кількості спеціалістів та високій доданій вартості послуг в сфері інформаційних технологій.

Навіть якщо вітчизняні підприємства будуть входити в глобальні ланцюги вартості на низькому рівні ланцюга (там де мала додана вартість, але є доступ до технологій), це краще, ніж уникати такого співробітництва. Адже, це дає старт до технологій, інвестицій та стандартизації і можливість переходу на вищий рівень в глобальних ланцюгах. Це можна побачити на прикладі таких країн як Індія чи Китай, які входили в ланцюг на низькому рівні вартості і поступово починають створювати місцеві високотехнологічні компанії, особливо в IT-галузі (до прикладу, індійське місто стартапів Бангалор). І якщо корпорація Майкрософт відкриває в Китаї свій R&D (Research&Development) центр, то це свідчить про високий рівень знань серед китайських фахівців. Ці та інші приклади входження до глобальних ланцюгів описує Томас Фрідман [9]. Таким чином, завдяки глобальним ланцюгам вартості у країн з перехідною економікою з'являється можливість інтегруватися в світову економіку з меншими затратами.

Наразі Україна включена в глобальні ланцюги, в більшій мірі, як постачальник сировини. Цю ситуацію необхідно змінювати, розвиваючи IT-галузь. Зазначимо, що саме інформаційні технології включають в себе і людський капітал, і науку, і інновації — ті фактори, які на сьогодні є ключовими та основою для подальшого розвитку інших галузей. Зазначимо, що без державної підтримки, існує ризик відтоку IT-фахівців з України, що зараз і спостерігається. Тим більше, що падіння цін на сировину та збільшення конкуренції на інвестиції в світі зумовлює зменшення доходу від експорту.

Зуважимо, що світовий ринок прямих інвестицій дуже монополізований. Лише 20 країн світу отримують близько 80% усіх інвестицій [10]. Ось чому держава повинна реалізувати економічні та політичні заходи (розвиток інфраструктури, науки, освіти, інституціональні зміни в приватній власності, доступ капіталу на вітчизняні ринки та інші) для входження в глобальні ланцюги вартості саме зі сторони технологічних, наукоємних та інноваційних галузей.

Виходячи з індексу конкурентоспроможності галузі IT, Україна займає 51 місце по даним компанії BSA [11]. Цей індекс включає в себе рівень IT-інфраструктури, людський капітал, рівень розвитку бізнес-середовища, розвиток R&D та підтримка IT-галузі зі сторони держави. Це означає, що всі ці фактори є важливими і їх необхідно враховувати для інтеграції вітчизняної IT-галузі в глобальні ланцюги доданої вартості.

На сьогодні вітчизняна галузь IT в сфері послуг в основному опирається на аутсорсинг та фриланс. Це дозволяє забезпечити зайнятість фахівців з IT-галузі при достатньо високому рівні оплати їх праці.

Аутсорсинг полягає в передачі чи делегуванні бізнес-процесів чи функцій на обслуговування зовнішнім компаніям. Аутсорсинг притаманний для багатьох галузей. IT-аутсорсинг може бути локальним чи офшорним (розміщення замовлень за межами країни). IT-аутсорсинг має такі напрямки:

- аутсорсинг інформаційних процесів (хостинг, хмарні технології);
- аутсорсинг внутрішніх сервісів (аутсорсинг кол-центрів);
- розробка програмного забезпечення.

Саме розробка програмного забезпечення для іноземних замовників найбільш розповсюджена в українському IT-аутсорсингу. Завдяки високій кваліфікації та нижчій оплаті праці, в порівнянні з оплатою в країні компанії-замовника, вітчизняні фахівці можуть вдало конкурувати на міжнародному ринку.

Згідно з недавніми публікаціями консалтингової компанії A.T. Kearney, Україна знаходиться на 24 позиції в рейтингу Top 25 найбільш привабливих країн для IT-аутсорсингу [12]. Також Україна займає 4-те місце в світі по кількості сертифікованих IT-спеціалістів (після США, Індії, Росії).

Близько 90% IT-компаній в сфері програмування орієнтовані на аутсорсинг, а решта на внутрішній ринок [13]. По даним 25 найбільших IT-роботодавців України за період з липня 2015р. по січень 2016р. сумарна кількість співробітників в цих компаніях виросла на 2,5%. Це менше в порівнянні з попереднім півріччям, коли ріст був 5% [14]. Дані зростання сумарної кількості співробітників в компаніях Top-25 наведені в табл. 1 (по даним редакції DOU) [14].

Таблиця 1.
Зростання сумарної кількості співробітників в компаніях Top-25

Рік	Ріст, %
2012	19
2013	24
2014	9
2015	8

Серед причин, які тормозять розвиток софтверних компаній в короткостроковій перспективі, роботодавці виділяють в основному політичну нестабільність (це вказало 80% опитаних компаній [14]).

Щодо світового ринку аутсорсингу, то по даним компанії Статистика об'єм глобального ринку аутсорсингових послуг склав близько 88,9млрд дол [15]. Консалтингова компанія IDC до найбільших постачальників послуг IT-аутсорсингу віднесла компанію IBM (прибуток якої на цьому ринку склав 13,8млрд дол [16]). Також згідно з підрахунком спеціалістів з IDC в 2014р 23% від усіх найбільших контрактів у сфері IT-аутсорсингу зайняли індійські компанії.

За оцінками експертів в 2015р. Україна експортувала продукцію IT-галузі на 2,5млрд дол [17]. Це непогано, порівнюючи з іншими вітчизняними галузями (IT-галузь на 3-4 місці після металургії, агропромислової галузі та конкурує з експортом хімічних матеріалів). Але це скромно, якщо брати до уваги об'єми глобальних гравців в IT-секторі.

В порівнянні з країнами (до прикладу, Індія, Китай, Південна Корея), де індустрія аутсорсингу має сильну державну підтримку, український IT-аутсорсинг не має таких потужних можливостей для розвитку. Тому вітчизняні аутсорсери повинні сконцентруватися на напрямках, де створюється найбільша додана вартість, а саме на виконанні складних комплексних замовлень з високою часткою інтелектуальної складової та інвестувати кошти в навчання та підготовку кадрів.

Загальні тенденції в українській IT-галузі такі:

1. IT-галузь виросла до 3% ВВП в 2015 р. в Україні (в той час як державний ВВП упав на 46%) [18].
2. 95% всіх програмістів України працюють в аутсорсингу [19].
3. Сумарні інвестиції в стартапи в Україні за останні 5 років перевищили 240 млн дол.

Наведені тенденції є позитивними, але для прикладу, Ізраїль тільки за 2015 рік залучив інвестиційний капітал в стартапи на суму в 4,43млрд дол [20]. Зуважимо, що в українській IT-індустрії також появились успішні продуктові стартапи, зокрема Looksey, яка куплена американською компанією Snapchat за 150млн дол. Але гроші в Україну не зайшли, Looksey виїхала в США. По різним оцінкам Україну покинули близько 2,5тис. IT-фахівців [21]. Враховуючи, що в країні працює від 74 до 100тис IT-спеціалістів, можемо зробити висновок про негативну тенденцію відтоку кадрів. Отже, в вітчизняній IT-індустрії йде тенденція створення продуктивних компаній. Проблема в тому, як такі компанії втримати в Україні. По даним асоціації «IT-Україна» після продажу етапу, команди найчастіше виїжджають за кордон [22]. Таким чином, інвестиції оминають Україну.

Порівнюючи продуктовий та аутсорсинговий бізнес, фахівці стверджують, що аутсорс запустити легше і дешевше, а створення продуктової компанії — довгий та ризикований шлях. Вітчизняні компанії залучають інвестиції в стартапи, в основному, використовуючи міжнародні венчурні фонди та біржі стартапів.

В українському IT-аутсорсингу розвиток іде не тільки в корпоративному секторі. Але й в секторі фрилансу. За даними найбільшої фриланс-біржі Upwork українці займають перше місце в Європі і четверте — в світі (по об'єму доходів фрилансерів) [23]. Станом на 2015р на біржі Upwork було зареєстровано біля 123тис. фрилансерів з України.

В цілому, фриланс є позитивним з точки зору зайнятості. Але з точки зору глобальних ланцюгів вартості, фрилансери та й більшість компаній-аутсорсерів, що кодують під замовлення, займають малу частку в доданій вартості і, відповідно, низький прибуток.

Підсумовуючи, зазначимо які сегменти IT необхідно розвивати в Україні для входження в глобальні ланцюги доданої вартості на вигідних умовах, а саме:

1. Міжнародні R&D-центри. Ці науково-дослідні центри проводять як наукові дослідження, так і виробництво пробних зразків продукції. В Україні свій науково-дослідний центр є тільки у компанії Samsung. Інші глобальні гравці не присутні в цьому секторі вітчизняного ринку. Тому Україні необхідна інфраструктура, яка дасть можливість розвивати дослідницькі центри глобальними компаніями IT-індустрії.

2. Продуктові компанії, як такі, що володіють брендом, управляють розробкою та маркетингом продукту, тобто тими напрямками, які дають високу додану вартість. Для того щоб розвивати даний сегмент необхідні інвестиції і, відповідно, розвиток венчурної галузі.

Отже, в Україні необхідно створити такі економічні та інфраструктурні умови, при яких, стартапи будуть залишатися, а не виїжджати, як тільки у них з'являється така можливість. Держава повинна підтримувати інноваційні сектори економіки та IT-галузь, бо вона тісно пов'язана з інноваційними розробками. Саме IT-галузь буде драйвером конкурентної боротьби для нової промисловості. Додана вартість буде створюватися на межі між IT та традиційними галузями економіки.

Отже, щоб стимулювати розвиток IT-галузі необхідно:

- розвивати інфраструктуру (IT, транспортну, логістичну);
- створювати середовище з низькими ризиками та накладними затратами для інвесторів;
- інвестувати в освіту та науку, створювати умови для поповнення кадрового потенціалу в IT-галузі;
- укладати угоди з країнами чи регіонами з метою полегшення процесу взаємної інтеграції компаній.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасні глобальні тенденції тісно пов'язані з глобальними ланцюгами доданої вартості. Їх зростання не тільки змінило характер світової економіки, а й здійснило вплив на деякі країни. З'ясовано, що інтеграція країн у світову економіку відбувається завдяки входженню в глобальні ланцюги доданої вартості. Враховуючи те, що IT-індустрія має великий експортний потенціал і не просто як сировинна галузь, необхідно створити всі умови для її подальшого розвитку.

Наведені статистичні дані підкреслюють перспективність розвитку IT-галузі в Україні і висновки щодо необхідних змін для уникнення негативних тенденцій, які присутні на ринку. Ми бачимо, що драйвером росту може бути правильна економічна політика.

Таким чином, вимога до інтеграції в глобальні ланцюги доданої вартості на прикладі IT-індустрії є необхідною умовою для її подальшого розвитку. Також пріоритетом економічної модернізації країни повинно стати використання інформаційних технологій для розвитку інших галузей економіки.

Література.

1. Портер, М. Конкуренція / М. Портер; пер. з англ. — М.: Вільямс, 2005. — 608 с.
2. Джереффи Г. Международное хозяйство и экономическое развитие [Электронный ресурс] / Гэри Джереффи // электронный журнал «Экономическая социология». Электронные данные. — [Москва: «Экономическая социология», 2004]. Том 5. N5. — Режим доступа: https://ecsoc.hse.ru/data/2011/12/08/1208204956/ecsoc_t5_n5.pdf#page=35 (дата обращения 16.02.2016). — Название с экрана.
3. Каплинский Р. Распространение положительного влияния глобализации. Какие выводы можно сделать на основании анализа цепочки накопления стоимости? / Р. Каплинский; пер. с англ.: Препринт WP5/2002/03/. — М.: ГУ ВШЭ, 2002. — 68с.
4. Global value chains: challenges, opportunities, and implications for policy [Electronic resource] // OECD, WTO and World Bank Group Report prepared for submission to the G20 Trade Ministers Meeting. — Electronic data. — [Sydney, Australia: 2014]. — Mode of access: World Wide Web: http://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf (viewed on February 11, 2016). — Title from the screen.
5. Несколько десятков корпораций правят миром, и это хорошо [Электронный ресурс] // Группа "Интерфакс". — Электронные данные. — [Москва: Экономика, 2013]. — Режим доступа: <http://www.interfax.ru/business/292854> (дата обращения 15.02.2016). — Название с экрана.
6. Gereffi G. A Commodity Chains Framework for Analyzing Global Industries [Electronic resource] / Gary Gereffi // Duke University. — Electronic data. — [USA: 1999]. — Mode of access: World Wide Web: http://eco.ieu.edu.tr/wp-content/Gereffi_CommodityChains99.pdf (viewed on February 11, 2016). — Title from the screen.
7. Вишнякова А.И. Глобальные цепочки добавленной стоимости в мировом хозяйстве [Электронный ресурс] / А.И. Вишнякова // Студенческий географический вестник. — Электронные данные. — [Москва: Электронный научный журнал, 2015]. — № 1 — Режим доступа: <http://geo.esrae.ru/pdf/2015/1/6.pdf> (дата обращения 10.02.2016). — Название с экрана.
8. Interconnected Economies: Benefiting from Global Value Chains [Electronic resource] // Organisation for Economic Co-operation and Development. — Electronic data. — [Paris: 2013]. — Mode of access: World Wide Web: http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/interconnected-economies_9789264189560-en (viewed on February 12, 2016). — Title from the screen.
9. Фридман Т. Плоский мир: краткая история XXI века / Томас Л. Фридман. — Москва: Мидгард, 2007. — 608 с.
10. Гайдучський А. Не за крихти. Україні потрібна якісна нова стратегія залучення іноземного капіталу [Електронний ресурс] / Андрій Гайдучський // "Дзеркало тижня. Україна". — Електронні дані. — [Київ: ZN,UA, 2014]. — Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/finances/ne-za-krihti-ukrayini-potribna-yakisnopolova-strategiya-zaluchennya-inozemnogo-kapitalu_.html (дата звернення 16.02.2016). — Назва з екрану.
11. The IT Industry Competitiveness Index [Electronic resource] // Economist Intelligence Unit. — Electronic data. — [Business Software Alliance, 2011]. — Mode of access: <http://globalindex1.bsa.org/country-table/> (viewed on February 14, 2016). — Title from the screen.
12. Ukraine Ascending to Top 25 Most Attractive Countries for IT Outsourcing [Electronic resource] // Outsourcing Company "Infopulse". — Electronic data. — [Київ: Infopulse, 2016]. — Mode of access: <http://www.infopulse.com/blog/ukraine-ascending-to-top-25-most-attractive-countries-for-it-outsourcing/> (viewed on February 18, 2016). — Title from the screen.
13. Власенко В. Украинским компаниям стало еще сложнее удерживать программистов [Электронный ресурс] / Виктория Власенко // интернет-газета Капитал. — Электронные данные. — [Київ: Капитал, 2014]. — № 215 (392) — Режим доступа: <http://www.capital.ua/ru/publication/37807-ukrainskim-kompaniyam-stalo-esche-slozhnee-uderzhivat-programmistov> (дата обращения 15.02.2016). — Название с экрана.
14. ТОП-25 крупнейших IT-компаний Украины, январь-2016. Умеренный рост и переход порога «4000 сотрудников» [Электронный ресурс] // интернет-журнал DOU.ua. — Электронные данные. — [Київ: DOU.ua, 2014]. — Режим доступа: <http://dou.ua/lenta/articles/top-25-jan-2016/> (дата обращения 7.02.2016). — Название с экрана.
15. Global market size of outsourced services from 2000 to 2015 [Electronic resource] // The Statistics Portal. — Electronic data. — [New York: Statista Inc, 2000-2015]. — Mode of access: <http://www.statista.com/statistics/189788/global-outsourcing-market-size/> (viewed on February 19, 2016). — Title from the screen.
16. IT-аутсорсинг (мировий ринок) [Электронный ресурс] // Деловой портал TAdviser. — Электронные данные. — [Москва: TAdviser, 2015]. — Режим доступа: [http://www.tadviser.ru/index.php/Статья:ИТ-аутсорсинг_\(мировой_рынок\)](http://www.tadviser.ru/index.php/Статья:ИТ-аутсорсинг_(мировой_рынок)) (дата обращения 17.02.2016). — Название с экрана.
17. В Украине IT-сектор ежегодно растет на 25%, - Минич [Электронный ресурс] // интернет-портал Finance.ua. — Электронные данные. — [Київ: ЧАО «Инфинсервис», 2016]. — Режим доступа: <http://news.finance.ua/ru/news/-/369047/v-ukraine-it-sektor-ezhegodno-rastet-na-25-minich> (дата обращения 19.02.2016). — Название с экрана.
18. Борман Н. Диалог с чиновниками — фантом стартап-индустрии [Электронный ресурс] / Николь Борман // интернет-портал EXPERTORAMA. — Электронные данные. — [Київ: EXPERTORAMA, 2015]. — Режим доступа: <http://expertorama.com/dialog-s-chinovnikami-fantom-startap-industrii/> (дата обращения 19.02.2016). — Название с экрана.
19. Яровая М. Как сделать Киев IT-столицей Европы: Логвин, Сысоев, Кенигштейн, Галасюк [Электронный ресурс] / Майя Яровая // интернет-журнал AIN.UA. — Электронные данные — [Київ: AIN.UA, 2014]. — Режим доступа: <http://ain.ua/2014/05/14/523656> (дата обращения 17.02.2016). — Название с экрана.
20. Индустрия инноваций и венчурного капитала в Израиле: итоги 2015 и прогнозы 2016 [Электронный ресурс] // инвестиционный портал InVenture. — Электронные данные. — [Київ: InVenture Investment Group, 2015]. — Режим доступа: <https://inventure.com.ua/analytic/investments/industriya-innovacij-i-venchurnogo-kapitala-v-izraile-itogi-2015-i-prognozy-2016> (дата обращения 20.02.2016). — Название с экрана.
21. Панченко В. Почему даже IT-технологии не помогут Украине разбогатеть [Электронный ресурс] / Владимир Панченко // Новое Время. — Электронные данные. — [Київ: ООО «ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ «МЕДИА-ДК», 2015]. — Режим доступа: http://nv.ua/opinion/panchenko_a/pochemu-dazhe-it-tehnologii-ne-pomogut-ukraine-razbogatet-89027.html (дата обращения 21.02.2016). — Название с экрана.
22. Подгайна Е. Поставят ли IT инвесторы "крест" на Украине? [Электронный ресурс] / Евгения Подгайна // интернет-издание InternetUA. — Электронные данные. — [Київ: InternetUA, 2015]. — Режим доступа: <http://internetua.com/postavjat-li-it-investori--krest-na-ukraine> (дата обращения 02.02.2016). — Название с экрана.
23. Донченко В. Upwork (бывший Elance-oDesk) официально запустился в Украине [Электронный ресурс] / Валентина Донченко // интернет-журнал DOU.ua. — Электронные данные. — [Київ: DOU.ua, 2015]. — Режим доступа: <http://dou.ua/lenta/news/upwork-ukraine/> (дата обращения 12.02.2016). — Название с экрана.

References.

1. Porter, M. (2005), *Konkurencija* [Competition], Vil'jams, Moskva, Rossija.
2. Dzhereffii, G. (2004), "International Economy and Economic Development", *Jekonomicheskaja sociologija*, available at: https://ecsoc.hse.ru/data/2011/12/08/1208204956/ecsoc_t5_n5.pdf#page=35 (Accessed 16 Feb 2016).
3. Kaplinski, R. (2002), *Rasprostranenie položitel'nogo vlijanija globalizacii. Kakie vyvody možno sdelat' na osnovanii analiza cepochki nakoplenija stoimosti?* [Spread the positive effects of globalization. What conclusions can be drawn from the analysis of the value chain of accumulation?], Preprint, Moskva, Rossija.
4. Organisation for Economic Co-operation and Development (2014), "Global value chains: challenges, opportunities, and implications for policy" available at: http://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf (Accessed 11 Feb 2016).
5. Interfax (2013), "Several dozen corporations rule the world, and it's good" available at: <http://www.interfax.ru/business/292854> (Accessed 15 Feb 2016).
6. Gereffi, G. A. (1999), "Commodity Chains Framework for Analyzing Global Industries" available at: http://eco.ieu.edu.tr/wp-content/Gereffi_CommodityChains99.pdf (Accessed 11 Feb 2016).
7. Vishnjakova, A.I. (2015), "Global value chains in the world economy" *Studencheskij geograficheskij vestnik*, vol. 1, available at: <http://geo.esrae.ru/pdf/2015/1/6.pdf> (Accessed 10 Feb 2016).
8. Organisation for Economic Co-operation and Development (2013), *Interconnected Economies: Benefiting from Global Value Chains* available at: http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/interconnected-economies_9789264189560-en (Accessed 12 Feb 2016).
9. Friedman, T. (2007), *Ploskij mir: kratkaja istorija XXI veka* [The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century], Midgard, Moskva, Rossija.
10. Hajduts'kyj, A. (2014), "For a bit. Ukraine needs a qualitatively new strategy to attract foreign capital", *Dzerkalo tyzhnia. Ukraina*, available at: <http://gazeta.dt.ua/finances/ne-za-krihti-ukrayini-potribna-yakisno-nova-strategiya-zaluchennya-inozemnogo-kapitalu-.html> (Accessed 16 Feb 2016).
11. Business Software Alliance (2011), "The IT Industry Competitiveness Index", available at: <http://globalindex11.bsa.org/country-table> (Accessed 14 Feb 2016).
12. Outsourcing Company Infopulse (2016), "Ukraine Ascending to Top 25 Most Attractive Countries for IT Outsourcing", available at: <http://www.infopulse.com/blog/ukraine-ascending-to-top-25-most-attractive-countries-for-it-outsourcing/> (Accessed 18 Feb 2016).
13. Vlasenko, V. (2014), "Ukrainian companies became more difficult to restrain programmers", *Kapital*, vol 215 (392), available at: <http://www.capital.ua/ru/publication/37807-ukrainskim-kompaniyam-stalo-esche-slozhnee-uderzhivat-programmistov> (Accessed 15 Feb 2016).
14. DOU.ua (2014), "TOP-25 largest IT-companies of Ukraine, January 2016. Moderate growth and transition "4000 employees" threshold", available at: <http://dou.ua/lenta/articles/top-25-jan-2016/> (Accessed 7 Feb 2016).
15. The Statistics Portal (2015), "Global market size of outsourced services from 2000 to 2015", available at: <http://www.statista.com/statistics/189788/global-outsourcing-market-size/> (Accessed 19 Feb 2016).
16. TAdviser (2015), "IT Outsourcing (world market)", available at: http://www.tadviser.ru/index.php/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F:%D0%98%D0%A2-%D0%B0%D1%83%D1%82%D1%81%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%28%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B9_%D1%80%D1%8B%D0%BD%D0%BE%D0%BA%29 (Accessed 17 Feb 2016).
17. Finance.ua. (2016), "V Ukraine IT-sektor ezhegodno rastet na 25%, - Minich", available at: <http://news.finance.ua/ru/news/-/369047/v-ukraine-it-sektor-ezhegodno-rastet-na-25-minich> (Accessed 19 Feb 2016).
18. Borman, N. (2015), "Dialog with officials - Phantom start-up industry", *EXPERTORAMA*, available at: <http://expertorama.com/dialog-s-chinovnikami-fantom-startap-industrii/> (Accessed 19 Feb 2016).
19. Jarovaja, M. (2014), "How to make Kiev IT-capital of Europe: Logwin, Sysoev, Königstein, Galasyuk", *AIN.UA*, available at: <http://ain.ua/2014/05/14/523656> (Accessed 17 Feb 2016).
20. InVenture (2015), "Industry Innovation and Venture Capital in Israel: results of 2015 and forecasts 2016", available at: <https://inventure.com.ua/analytics/investments/industriya-innovacij-i-venchurnogo-kapitala-v-izraile-itogi-2015-i-prognozy-2016> (Accessed 20 Feb 2016).
21. Panchenko, V. (2015), "Why not help even the IT-technologies Ukraine to get rich", *Novoe Vremja*, available at: http://nv.ua/opinion/panchenko_a/pochemu-dazhe-it-tehnologii-ne-pomogut-ukraine-razbogatet-89027.html (Accessed 21 Feb 2016).
22. Podgajna, E. (2015), "Whether investors will put IT "cross" in the Ukraine?", *InternetUA*, available at: <http://internetua.com/postavyat-li-it-investori--krest-na-ukraine> (Accessed 02 Feb 2016).
23. Donchenko, V. (2015), "Upwork (former Elance-oDesk) officially launched in Ukraine", *DOU.ua*, available at: <http://dou.ua/lenta/news/upwork-ukraine> (Accessed 12 Feb 2016).

Стаття надійшла до редакції 01.03.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"